

Utdanning, forskning og innovasjon

Ursula von der Leyen blir gjenvalgt som Kommissjonspresident. Foto @ European Union 2024

HVOR ER VI NÅ?

Europakommisjonens nye politiske retningslinjer 2024-2029

Europakommisjonens president Ursula von der Leyen presenterte 18. juli 2024 sine politiske prioriteringer - «[Europe's Choice](#)» - for Europaparlamentet, før hun ble gjenvalgt for en ny periode. Kommissjonspresidentens retningslinjer reflekterer [Strategisk agenda](#) for 2024-29 (jf. nyhetsbrev fra juli) og dialog med grupperinger i Europaparlamentet. Von der Leyen skisserer følgende overordnede prioriteringer:

1. En ny plan for Europas bærekraftige velstand og konkurransevne
2. En ny æra for europeisk forsvar og sikkerhet
3. Støtte mennesker, styrke Europas samfunn og dets sosiale modell
4. Opprettholde Europas livskvaliteten: matsikkerhet, vann og natur
5. Beskytte demokratiet, opprettholde Europas verdiene
6. Et globalt Europa: Utnytte Europas makt og dets partnerskap
7. Jobbe sammen og forberede unionen for fremtiden

Utdanning og kompetanse nevnes flere steder i de politiske retningslinjene og spesielt under prioritering konkurransekraft og tette kompetansegapet. Europakommisjonen ønsker blant annet å etablere:

- Union of skills» som skal sette søkelys på investeringer, livslang læring, re-kvalifisering og godkjenning av ulike typer opplæring
- Livslang læring skal være en integrert del i hele utdanning- og karriereløpet
- Bedre grunnleggende ferdigheter og Europakommisjonen foreslår en «STEM Education Action Plan» hvor blant annet kvinner og jenter vektlegges, samt mangel på kvalifiserte lærere
- Europakommisjonen ønsker en europeisk strategi for yrkesfag (VET)
- Europakommisjonen legger vekt på at finansiering knyttet til kompetanse møter arbeidslivets behov og støtter opp under det grønne- og digitale skiftet
- Europakommisjonen vil ta initiativ til et «Skills Portability Initiative»
- De europeiske universitetsalliansene ses på en rolle i å tiltrekke talenter til Europa i samarbeid med næringslivet og myndighetene

Forskning og innovasjon omtales under prioriteringen “ny plan for Europas bærekraftige velstand og konkurransevne” under overskriften “sette forskning og innovasjon i hjertet av vår økonomi”:

- Øke forskningsbevilgninger for å følge opp strategiske prioriteringer og utvide Det europeiske forskningsrådet og Det europeiske innovasjonsrådet
- Øke investeringer i neste bølge av grensesprengende teknologier og etablere et europeisk KI-forskningsråd etter modell fra CERN
- Ny forordning om bioteknologi og en strategi for livsvitenskapene

Retningslinjene varsler i tillegg en revisjon av EUs langtidsbudsjett – et mer policybasert budsjett, ikke programbasert.

Draghi-rapporten om europeisk konkurransevne

Mario Draghi presenterer sin rapport for Kommisjonen. Foto @ European Commission 2024

Den tidligere italienske statsministeren og sentralbanksjefen i Den europeiske sentralbanken Mario Draghi overleverte mandag 9. september rapporten "The future of European competitiveness" til kommisjonspresident Ursula von der Leyen. Mandatet for rapporten ble gitt av Europakommisjonen for om lag et år siden, og rapporten er utarbeidet med bistand fra Kommisjonen. Rapporten skisserer en handlingsplan for å styrke konkurranseevnen i Europa med konkrete politiske anbefalinger. Rapporten kommer i to deler: en del A [sammendragsoversikt](#) og en del B [utvidet versjon med analysedel](#). Det er en nær sammenheng med Europakommisjonens retningslinjer 2024-2029.

Draghi beskriver utfordringene for europeisk økonomi som store og akutte, og at økt vekst er et være eller ikke være for Europa slik vi kjenner det. Draghi foreskriver EU følgende medisin: 1) lukk innovasjonsgapet (til USA og Kina), 2) avkarbonisering på en måte som gir næringslivet økt konkurransekraft og 3) øke sikkerhet og redusere avhengighet.

Ferdigheter og kompetanse er grunnlaget for en blomstrende og konkurransedyktig økonomi, ifølge Draghi. Europeiske bedrifter står imidlertid ovenfor en betydelig mangel på kompetanse i absolutt forstand, samt mangel på rett kompetanse. Draghi legger til grunn at mangelen på kompetanse trolig vil forverres i fremtiden, dersom vi ikke klarer å tette dette gapet. Europas konkurransekraft avhenger av dets evne til å håndtere nåværende og fremtidig mangel på kompetanse. Draghis rapport foreskriver en rekke tiltak for å imøtekomme kompetansebehovet.

Du kan lese mer om hvorfor årsakene til utviklingen på side 262-266 Draghis rapport del B, og om Draghis 12 forslag til å forbedre situasjonen på side 271-278. Draghi-rapportens visjon er å legge grunnlaget for opprettelsen av en «Union of Skills» med vektlegging av relevante ferdigheter av høy kvalitet, uavhengig av hvor og hvordan de er tilegnet.

Draghi-rapporten løfter forskning og innovasjon høyt på konkurransekraftagendaen. Forskning og innovasjon er de viktigste driverne for produktivitet og velferd, sentrale faktorer for grønn og digital omstilling og nødvendig for å forsterke Europas motstandskraft og plassering i globale verdikjeder. Europa taper terreng, eller er i ferd med å gjøre det, sammenlignet med USA og Kina. Investeringene i det neste rammeprogrammet for forskning og innovasjon bør dobles til 200 mrd. euro, gitt nødvendig reformer. Han foreslår særlig endringer i Det europeiske innovasjonsrådet og under "Globale utfordringer og konkurransedyktig næringsliv" i Horisont Europa. Det europeiske forskningsrådet (ERC) må bevares og styrkes, og det bør opprettes nye virkemidler (ERC for institusjoner, EU Chairs). Rapporten foreslår også at det etableres en forsknings- og innovasjonsunion for å styrke europeisk koordinering. Se særlig side 228-256 i del B av rapporten.

Nye foreslåtte kommisærer for utdanning og forskning

Den nylige presenterte Europakommisjonen. Foto @ European Commission

Kommisjonspresident Ursula von der Leyen presenterte 17. september forslag til nytt kommisjonskollegium. I motsetning til inneværende periode vil det ikke være en felles kommisær for forskning og utdanning. Oppdragsbrevene til de nye foreslåtte kommisærene finnes [her](#). Alle kommisærene skal nå gjennom høring i Europaparlamentet hvor det ikke er sikkert at alle overlever. Før ny Europakommisjon tiltrer skal hele kollegiet stemmes over samlet. Det antas at ny kommisjon tiltrer tidligst 1. desember 2024.

En grunnlinje i von der Leyens forslag er at det skal tenkes og jobbes *på tvers*. Hovedmålsettingen er å styrke europeisk velstand, sikkerhet og demokrati, spesielt gjennom styrket konkurransekraft som må baseres på en vellykket digital og grønn omstilling. Samtlige kommissærer vil berøres av og være involvert i arbeidet som skal gjøre EU mer konkurransedyktig, og denne tverrgående profilen har drevet frem en mer flytende kommisjonsstruktur der overlapp, samarbeid og helhetlig perspektiv skal være marsjordren. Alle kommisærene skal dessuten levere på FNs bærekraftsmål og ta hensyn til nylig publiserte eller kommende rapporter, herunder Draghi-rapporten (konkurranssevne), Niinistö-rapporten om Europas sivil- og militære beredskap, rapporten om strategisk dialog innenfor landbruket, og Letta-rapporten (indre marked).

Roxana Mînzatu fra Romania og fra partigruppen S&D, foreslås som eksekutiv visepresident med ansvar for mennesker, ferdigheter og beredskap og også ansvar for porteføljen; ferdigheter/kompetanse, utdanning, kvalitetsarbeidsplasser og sosiale rettigheter. Foreslåtte kommissær for intergenerasjonell rettferdighet («intergenerational fairness»), kultur, ungdom og sport Glenn Micallef fra Malta rapporterer til Eksekutiv visepresident Mînzatu.

Mînzatu skal lede arbeidet med å styrke Europas humankapital. Hun skal jobbe med andre kommisærer med å støtte mennesker, styrke Europas samfunn og sosiale modell. Europas samfunn og sosiale modell er en forutsetning for Europas konkurransekraft og det grønne og digitale skiftet. Mînzatu vil bli ansvarlig for å:

- Utvikle og bygge opp en kompetanseunion «Union of Skills»
- Ledet arbeidet med Det europeiske utdanningsområdet, og drive frem en felles tilnærming til læringsmobilitet, kvalitet og inkludering. Hun skal bruke de verktøy hun har til rådighet inkludert å styrke Erasmus+
- Jobbe videre med å utvikle en europeisk grad innen høyere utdanning, stimulere ferdighets-akademier og partnerskap, samt støtte de europeiske universitetsalliansene
- Utvikle en europeisk strategi for yrkesfag (VET)
- Utvikle en handlingsplan for grunnleggende ferdigheter i STEM
- Fortsette arbeid med EUs kompetansepakt
- Ansvar for å utvikle en EU-agenda for lærere og lansere en europeisk allianse for skoler for å bedre samarbeid og mobilitet på tvers av land

Forskning og innovasjon gis prioritet i oppdragsbrevene og mange kommissærer får ansvar. Langtidsbudsjettet skal revideres og det skal bl.a. etableres et konkurransevnefond som skal støtte strategiske sektorer som er kritiske for EUs konkurransevne, inkludert forskning og innovasjon. Arbeidet med dette refereres i oppdragsbrevene til Serafin (“budsjett m.m.”), Séjourné (“velferd og industriell strategi”) og Ribera (“ren, rettferdig og konkurransebasert omstilling”).

I oppdragsbrevet til Ekaterina Zaharieva (Bulgaria), som får ansvar for “oppstartsbedrifter, forskning og innovasjon” trekkes bl.a. følgende fram:

- Fokuserer på grensesprengende, grunnleggende forskning og disruptiv innovasjon og arbeide for å utvide Det europeiske innovasjonsrådet og Det europeiske forskningsrådet
- Foreslå en forordning om det Det europeiske forskningsområdet
- Utarbeide en strategi for investeringer i europeiske forskningsinfrastrukturer
- Fokuserer på støtte til neste generasjon forskere med henvisning til de europeiske universitetsalliansene
- Arbeide med en forordning for europeisk innovasjon
- Utvikle en strategi for oppstartsbedrifter og «scale ups»
- Etablere et nettverk av «Trusted Investors»
- Forberede en europeisk strategi for livsvitenskapene

- Utarbeide en strategi for bruk av kunstig intelligens i forskning og hjelpe til å etablere et europeisk forskningsråd for kunstig intelligens
- Styrke forskningssikkerhet

Zaharieva skal rapportere til eksekutiv visepresidentene Séjourné (“velferd og industriell strategi”) og Virkkunen (“teknologisk suverenitet, sikkerhet og demokrati”).

Uformelt konkurranseevneråd 16. og 17. september i Budapest

Det ungarske formannskapet arrangerte et uformelt konkurranseevneråd 16. og 17. september som også denne gang omfattet høyere utdanning. Konkurranseevnerådet er den konfigurasjonen i Rådet som har ansvar for forskning og innovasjon, i tillegg til indre marked, industri og rom. Tema for møtet var i EU-Kommisjonens «Blueprint» for en europeisk grad med tanke på konkurransekraft, å styrke europeisk konkurransekraft med henblikk på å redusere fragmenteringen av det europeiske forskningsområdet (ERA) og om hvordan frihet i forskning og akademisk frihet bidrar til EUs konkurransekraft. Fungerende ambassadør Anne Myrjord til Ungarn representerte Norge på møtet.

EU's INSTITUSJONER

EU's tre hovedinstitusjoner er [Europakommisjonen](#), [Rådet for den europeiske union](#) og [Europaparlamentet](#). Disse tre institusjonene setter dagsorden og driver frem politikk, samarbeid og regelverksutvikling. Europakommisjonen utformer forslag til rettsakter og legger frem meldinger, strategier, forslag til rådsanbefalinger, og så videre. Under følger en oversikt over saker på utdannings-, forsknings-, og innovasjonsområdet i de tre institusjonene.

Europakommisjonen

Rapporter Det europeiske utdanningsområdet

Se [her](#) for siste nytt og siste publiserte rapporter knyttet til Det europeiske utdanningsområdet.

Observatorium for karrierer innen forskning og innovasjon

Kommisjonen lanserte 19. september, i samarbeid med OECD, et observatorium som skal gi pålitelige data om forsknings- og innovasjonskarrierer i Europa og OECD. De første datasettene forventes å foreligge første halvdel neste år. Nyhetssak [her](#).

Rapport om partnerskap under Horisont Europa

Kommisjonen presenterte den andre to-årige rapporten om partnerskap under Horisont Europa 19. september. Rapporten viser at EU's finansiering i partnerskapene så langt (24,9 mrd. euro) har utløst tilleggsfinansiering fra landene og næringslivet på om lag 40 mrd. euro. Rapporten er omfattende (530 sider), gir en overordnet vurdering av partnerskapene, gjennomgang av ulike lands deltakelse og en gjennomgang av de enkelte partnerskapene. Nyhetssaken kan leses [her](#).

Nytt europeisk kontor for koordinering av polarforskning

Kommisjonen lanserte 3. september opprettelsen av et kontor i Luleå (2025-29) som skal fungere som et kontaktpunkt mellom kommisjonen, andre myndigheter og polarforskningsmiljøet. Les mer [her](#).

Rådsbygningen. Foto © Norges delegasjon til EU 2021

Rådet for den europeiske union

Utdanning

Mandag 22. juli/tirsdag 23. juli: Rådsarbeidsgruppen for utdanning

[Dagsorden](#): Merk følgende saker:

- The higher education package. Views from the European Students' Union - Presentation by the European Students' Union
- The higher education package. Views from the European University Association - Presentation by the European University Association
- Draft Council conclusions on strategic partnerships in education and training – Presentation and examination of the Presidency text
- Proposal for a Council Recommendation on attractive and sustainable careers in higher education – Examination of the Presidency text

Tirsdag 3. september/onsdag 4. september: Rådsarbeidsgruppen for utdanning

[Dagsorden](#): Merk følgende saker

- Proposal for a Council Recommendation on attractive and sustainable careers in higher education – Revised Presidency text
- Draft Council conclusions on strategic partnerships in education and training – Revised Presidency text
- Presidency questionnaire on the Higher education package - Presentation by the Presidency - Exchange of view

Tirsdag 24. september: Rådsarbeidsgruppen for utdanning

[Dagsorden](#): Merk følgende saker:

- Proposal for a Council Recommendation on attractive and sustainable careers in higher education – Revised Presidency text
- Draft Council conclusions on strategic partnerships in education and training – Revised Presidency text

Forskning

Torsdag 11. juli: Rådsarbeidsgruppen for forskning

[Dagsorden](#): Merk følgende saker:

- Draft Council conclusions the Commission's communication on advanced materials – Presentation of the first Presidency text
- European Innovation Scoreboard 2024 – Presentation by the Commission
- Recommendation for a COUNCIL DECISION authorising the opening of negotiations on behalf of the European Union for the conclusion of an Agreement between the European Union, of the one part,

and Republic of Singapore, of the other part, on the participation of Republic of Singapore in any Union programme and on the protocol on the association of Republic of Singapore to Horizon Europe – the Framework Programme for Research and Innovation (2021-2027) – Information from the Commission

Torsdag 18. juli: Rådsarbeidsgruppen for forskning

[Dagsorden](#): Merk følgende saker:

- Draft Council conclusions on a Research and Innovation Partnership on advancing sustainable natural resource management, food system security and the deployment of the bioeconomy (BIOEAST partnership) – Presentation of the first Presidency text
- Staff Working Document “Towards a roadmap for accelerating the deployment of Hydrogen Valleys across Europe: challenges and opportunities” – Presentation by the Commission
- Staff Working Document “Solar energy joint research and innovation agenda with Member States in the context of the European Research Area” – Presentation by the Commission
- EU-US Joint Statement on Research and Innovation Cooperation – Presentation by the Commission

Onsdag 11. september: Rådsarbeidsgruppen for forskning

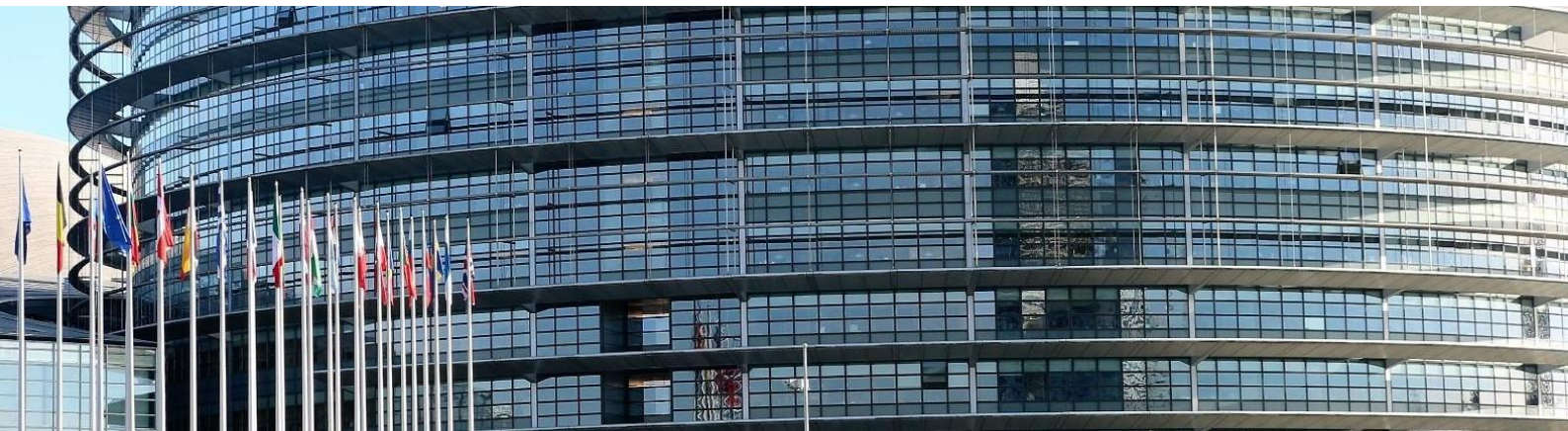
[Dagsorden](#): Merk følgende saker:

- Reports of the Expert group on the economic and societal impact of research and innovation (ESIR): • “Why Europe needs a systemic R&I policy. Redefining competitiveness for long-term sustainability” • “Combining regional strengths to narrow the EU innovation divide” – Presentation by ESIR*
- Draft Council conclusions the Commission’s communication on advanced materials – Presentation of the new Presidency text
- Draft Council conclusions on a Research and Innovation Partnership on advancing sustainable natural resource management, food system security and the deployment of the bioeconomy (BIOEAST partnership) – Presentation of the new Presidency text

Mandag 30. september: Rådsarbeidsgruppen for forskning

[Dagsorden](#): Merk følgende saker:

- Council Decision authorising the opening of negotiations on behalf of the European Union for the conclusion of an Agreement between the European Union, of the one part, and Republic of Singapore, of the other part, on the participation of Republic of Singapore in any Union programme and on the protocol on the association of Republic of Singapore to Horizon Europe – the Framework Programme for Research and Innovation (2021-2027) – Examination
- Council Decisions on the signing and the conclusion of the agreement, in the form of an exchange of letters, amending and supplementing the Agreement for scientific and technological cooperation between the European Union and the Hashemite Kingdom of Jordan, setting out the terms and conditions for the participation of the Hashemite Kingdom of Jordan in the Partnership for Research and Innovation in the Mediterranean Area (PRIMA) – Presentation by the Commission
- Council Decision on the position to be taken on behalf of the European Union within the Joint Committee established by the Agreement between the European Union, of the one part, and New Zealand, of the other part, on the participation of New Zealand in Union programmes, as regards the adoption of the Joint Committee’s Rules of Procedure – Presentation by the Commission
- Draft Council conclusions on the Commission’s communication on advanced materials – Examination of the revised Presidency text (doc. 13635/24)
- Draft Council conclusions on strengthening the competitiveness of the EU and overcoming the fragmentation of the European Research Area based on the experiences of the implementation of the ERA Policy Agenda (2022-2024) – Presentation of the first Presidency text

Europaparlamentet i Strasbourg. Foto ©Norges delegasjon til EU

Europaparlamentet

Komiteene som først og fremst diskuterer saker på utdanningsområdet er:

- Kultur- og utdanningskomiteen (CULT)
- Komiteen for sysselsetting og sosialpolitikk (EMPL)

Komiteen som først og fremst diskuterer saker på forskningsområdet er:

- Komiteen for industri, forskning og energi (ITRE)

CULT-komiteen [utvekslet 4. september 2024 synspunkter](#) med Pia Ahrenkilde Hansen, generaldirektør i generaldirektoratet for utdanning og kultur (DG EAC), om saker av betydning for CULT-komiteen. Roberto Viola, generaldirektør i DG COMM (Communications Networks, Content and Technology) deltok også på møtet.

Europaparlamentets interne tenketank har skrevet en brifing som undersøker mulige synergier mellom eksisterende EU-programmer på ungdomsfeltet og grønne byer. Du kan lese mer om dette [her](#).

HVA SKJER I OKTOBER OG NOVEMBER?

Kategori	Hva	Når	Hvor
Ungarn tok over formannskapet 1. juli 2024			
Utdanning	Kultur- og utdanningskomiteen (CULT)	3. oktober	Brussel
Utdanning	Rådsarbeidsgruppen for utdanning	8. oktober	Brussel
Forskning	Rådsarbeidsgruppen for forskning	10. oktober	Brussel
Forskning	Rådsarbeidsgruppen for forskning	15. oktober	Brussel
Forskning	Komiteen for industri, forskning og energi (ITRE)	17. oktober	Brussel
Utdanning	Rådsarbeidsgruppen for utdanning	22-23. oktober	Brussel
Forskning	European Research Area and Innovation Committee (ERAC)	24.-25. oktober	Budapest
Forskning	Rådsarbeidsgruppen for forskning	24-25. oktober	Budapest
Utdanning	Rådsarbeidsgruppen for utdanning	5. november	Brussel
Forskning	Rådsarbeidsgruppen for forskning	5. november	Brussel
Utdanning	Kultur- og utdanningskomiteen (CULT)	6-7. november	Brussel
Forskning	Komiteen for industri, forskning og energi (ITRE)	6-7. november	Brussel
Forskning	Rådsarbeidsgruppen for forskning	13. november	Brussel
Forskning	Rådsarbeidsgruppen for forskning	20. november	Brussel
Utdanning	Rådsmøte for utdanning, ungdom, kultur og sport	25.-26. november	Brussel
Forskning	Konkurranssevnerådsmøte forskning og rom	29. november	Brussel
<p>CULT Culture and Education Committee EMPL Employment and Social Affairs Committee (fag- og yrkesopplæringen og kompetanspolitikk) ITRE Industry, Research and Energy Committee EP Europaparlamentet KOM Europakommisjonen Rådet Rådet for den europeiske union</p>			

Geir Arnulf, forskningsråd,
geir.arnulf@mfa.no

Mads Gravås, utdanningsråd,
mads.gravas@mfa.no

Christina Rysgaard, assistent,
christina.rysgaard@mfa.no

Hanne Tranaas, studentpraktikant,
hane.tranaas@mfa.no